

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 626/2020-23

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. januára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Ladislava Duditša a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369, zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Pavol Konečný, ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práv zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 5 Co 205/2019-320 z 28. februára 2020, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. augusta 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Poľnohospodárska Pôda s. r. o., Sibírska 55, Bratislava, IČO 44 138 369 (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátskou kanceláriou LawService, s. r. o., Stráž 3/223, Zvolen, v mene ktorej koná jej konateľ a advokát JUDr. Pavol Konečný, ktorou namieta porušenie základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 5 Co 205/2019-320 z 28. februára 2020 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola stranou v konaní vedenom Okresným súdom Nitra (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 25 C 505/2015 v procesnom postavení žalovanej, proti ktorej sa [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobca“) domáhal určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti bližšie špecifikovanej v žalobe, ktorú doručil okresnému súdu 21. septembra 2015 (ďalej len „predmetná nehnuteľnosť“).

3. Žalobca vzal 13. októbra 2016 žalobu v celom rozsahu späť z dôvodu, že v období po podaní žaloby došlo k podaniu protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra proti rozhodnutiu Okresného úradu Nitra (ďalej len „okresný úrad“), katastrálnemu odboru č. V 5458/2015 z 21. septembra 2015, ktorým bol povolený vklad vlastníckeho práva v prospech žalovanej na základe kúpnej zmluvy uzavretej medzi žalobcom ako predávajúcim a sťažovateľkou ako kupujúcou. Okresný úrad protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra vyhovel rozhodnutím č. UPo 67/2015-9 z 5. novembra 2015 (ďalej len

„rozhodnutie z 5. novembra 2015“) s odôvodnením, že vlastnícke právo k predmetnej nehnuteľnosti nebolo na žalovanú sťažovateľku platne prevedené z dôvodu absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy, pričom do katastra nehnuteľností opätovne zapísal ako vlastníka predmetnej nehnuteľnosti žalobcu. Následne bolo okresný úradom, odborom opravných prostriedkov zamietnuté odvolanie proti citovanému rozhodnutiu okresného úradu z 5. novembra 2015 rozhodnutím č. Upo 22/2015-4/To z 15. januára 2016.

4. Uznesením okresného súdu sp. zn. 25 C 505/2015 z 13. apríla 2017 (ďalej len „uznesenie z 13. apríla 2017“) bolo konanie vo veci žaloby o určenie vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti zastavené a zároveň bolo rozhodnuté o tom, že žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania. O odvolaní proti uzneseniu okresného súdu z 13. apríla 2017 rozhodol krajský súd uznesením č. k. 5 Co 391/2017-294 zo 7. februára 2018 (ďalej len „uznesenie zo 7. februára 2018“) tak, že uznesenie súdu prvej inštancie v časti týkajúcej sa náhrady trov konania potvrdil ako vecne správne, a zároveň rozhodol, že žiadna zo strán nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

5. Proti uzneseniu krajského súdu zo 7. februára 2018 bola podaná ústavná sťažnosť, o ktorej ústavný súd nálezom sp. zn. IV. ÚS 614/2018 z 20. augusta 2019 (ďalej len „nálež z 20. augusta 2019“) rozhodol tak, že vyslovil porušenie práv sťažovateľky zaručených ústavou, listinou a dohovorom uznesením krajského súdu zo 7. februára 2018 a citované rozhodnutie krajského súdu zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. V náleze z 20. augusta 2019 ústavný súd konštatoval, že k porušeniu práv zaručených ústavou, listinou a dohovorom zo strany krajského súdu došlo nevytvorením procesného priestoru, ktorý by sťažovateľke ako strane sporu umožnil vyjadriť svoje stanovisko k aplikácii § 257 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého súd výnimočne neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

6. Po vrátení veci krajskému súdu bolo vo veci opätovne rozhodnuté napadnutým uznesením krajského súdu, ktorým tento rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku o náhrade trov konania zmenil a rozhodol, že stranám sporu sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva.

7. V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd odkázal na zjednocujúce stanovisko prijaté občianskoprávnym kolégiom krajského súdu 6. februára 2020, podľa ktorého *„Vo veciach, v ktorých dôjde k späťvzatiu žaloby z objektívnych dôvodov, ktoré procesne nezavinila žiadna zo strán sporu, je opodstatnené vysloviť záver, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva.“* a ktoré zjednotilo rozhodovaciu činnosť senátov krajského súdu pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov konania v prípade zastavenia konania po späťvzati žaloby z objektívnych dôvodov, pretože táto rozhodovacia činnosť bola rozdielna.

8. Krajský súd v prejednávanej veci, prihliadajúc na právne závery obsiahnuté v náleze ústavného súdu z 20. augusta 2019 a berúc do úvahy skutočnosti plynúce zo spisu, dospel k záveru, že v predmetnej veci je potrebné aplikovať § 256 ods. 1 CSP, keď *„dôvody vedúce žalobcu k podaniu žaloby vo veci samej vylúčili zavinenie na oboch stranám sporu, keď žalobca nezapríčinil vznik sporu, pretože nemal inú právnu možnosť ochrany svojich práv a zároveň žalovaný nemal možnosť so žalobou akýmkoľvek spôsobom disponovať.“*

9. V konkrétnostiach krajský súd nad rámec uvedeného akcentoval, že predpokladom potenciality aplikácie § 257 CSP je skutočnosť (predbežného) vyhodnotenia situácie súdom, že jedna strana druhej má nahradiť trovy konania. V prejednávanej veci však podľa názoru krajského súdu ani strana žalobcu, ani sťažovateľka ako strana žalovanej nezavinili zastavenie konania, a preto povinnosť nahradiť trovy konania nebola uvažovaná ani predbežne.

10. Podľa sťažovateľky je napadnuté uznesenie krajského súdu založené na arbitrárnych dôvodoch. Sťažovateľka ďalej v súvislosti so zmyslom zásady zavinenia, ktorým je sankčná náhrada nákladov konania, zdôrazňuje, že v posudzovanom prípade nešlo o správanie žalovanej sťažovateľky, pričom dôvodom protestu podaného prokurátorom Okresnej prokuratúry Nitra bolo porušenie predkupného práva, ktoré však porušil žalobca ako predávajúci, a nie sťažovateľka ako žalovaná. Sťažovateľka v tejto súvislosti zdôrazňuje, že v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie poukazovala na časový aspekt späťvzatia žaloby, ku ktorému došlo po uplynutí značného časového obdobia,

čo nemožno hodnotiť ako riadne vedenie sporu. Podľa sťažovateľky nemožno opomenúť ani to, že s prihliadnutím na okolnosti prejednávanej veci išlo o odpadnutie predmetu sporu, čo nemožno pričítať na ťarchu sťažovateľky, ktorá sa bránila. Okrem toho žalobca viedol spor aj po tom, keď bol ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti zapísaný. Po vyhovení protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra žalobca podľa sťažovateľky v spore aj naďalej pokračoval, hoci následne došlo k strate jeho aktívnej vecnej legitímácie v dôsledku prevodu vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti na obchodnú spoločnosť MH Invest s. r. o., čo podľa sťažovateľky tiež mohlo byť dôvodom späťvzatia žaloby.

11. Podľa sťažovateľky nemôže obstať záver krajského súdu, že žiadna zo strán nezavinila zastavenie konania (§ 256 ods. 1 CSP).

12. Okresný súd vedie v obdobných veciach značný počet sporov, čo vytvára v stanovenom kontexte vzťah nielen k porušovaniu základného práva na súdnu ochranu, ale aj k porušovaniu základného práva vlastníť majetok, keďže na účely bránenia svojich práv sťažovateľka vynaložila finančné prostriedky na právne služby, pričom zastavenie konaní nezavinila a aj napriek tomu musí náklady znášať sama.

13. Na podklade uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základných práv zaručených čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práv zaručených čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu. Sťažovateľka požaduje zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu a vrátenie veci krajskému súdu na ďalšie konanie, ako aj náhradu trov konania.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

14. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

15. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

16. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

17. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q), r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

18. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 ústavy, podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu.

19. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

20. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.

21. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

22. Uznesením sp. zn. IV. ÚS 626/2020 z 2. decembra 2020 ústavný súd sťažovateľke uložil povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 30 € v lehote 7 dní od doručenia citovaného uznesenia na podklade zistení, že ústavná sťažnosť vedená pod sp. zn. IV. ÚS 626/2020 (pôvodne sp. zn. Rvp 1998/2020) bola v poradí viac ako desiatou ústavnou sťažnosťou podanou sťažovateľkou na ústavnom súde v kalendárnom

roku 2020. Uznesenie ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 626/2020 z 2. decembra 2020 bolo sťažovateľke doručené 7. decembra 2020.

23. Podľa zistení ústavného súdu sťažovateľka súdny poplatok za podanú ústavnú sťažnosť zaplatila v stanovenej sume 9. decembra 2020, teda v lehote ustanovenej v uznesení ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 626/2020 z 2. decembra 2020. Na podklade uvedených skutočností ústavný súd pristúpil k vecnému prejednaniu ústavnej sťažnosti.

24. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka namieta arbitrárnosť a nedostatočnú odôvodnenosť napadnutého uznesenia krajského súdu, ktorý ako súd odvolací pri zastavení konania o určenie vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti, v ktorom sťažovateľka bola v postavení žalovanej, rozhodol tak, že stranám sa nárok na náhradu trov konania nepriznáva. Sťažovateľka argumentuje v konkrétnostiach časovým aspektom späťvzatia žaloby, ku ktorému došlo až po značnom časovom odstupe po vyhovení protestu prokurátora Okresnej prokuratúry Nitra, pričom rovnako zdôrazňuje, že odpadnutie predmetu sporu, ku ktorému došlo, nemožno pričítať na jej ťarchu. Poukazuje pritom aj na skutočnosť, že žalobca viedol spor aj po tom, keď bol ako vlastník predmetnej nehnuteľnosti zapísaný, pričom týmto oneskoreným späťvzatím vznikali trovy právneho zastúpenia. S uvedenou argumentáciou sťažovateľky sa krajský súd podľa jej názoru nevysporiadal. Rovnako zdôrazňuje aj to, že záver krajského súdu o tom, že žiadna zo strán nezavinila zastavenie konania, nemôže obstať.

25. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom

prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

26. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

27. Ústavný súd po preskúmaní ústavnej sťažnosti zistil, že sťažovateľka sa naň obrátila so skutkovo a s právne takmer identickými ústavnými sťažnosťami, o ktorých už viackrát rozhodol, pričom k nim formuloval jednoznačné právne závery (pozri m. m. I. ÚS 510/2020, III. ÚS 459/2020 a III. ÚS 449/2020).

28. Berúc do úvahy argumentáciu sťažovateľky uvedenú v ústavnej sťažnosti, ktorá je predmetom predbežného prerokovania, ústavný súd konštatuje, že táto je takmer identická s argumentáciou obsiahnutou v ústavných sťažnostiach sťažovateľky, o ktorých ústavný súd už rozhodol vo veciach sp. zn. I. ÚS 510/2020, III. ÚS 459/2020 a III. ÚS 449/2020, pričom odôvodnenie obsiahnuté v napadnutom uznesení krajského súdu obsahuje, čo sa týka skutkových zistení a právneho posúdenia veci krajským súdom, obdobné závery ako v iných jej veciach, ktoré už ústavným súdom boli preskúmané a rozhodnuté.

29. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd návrh na začatie konania podľa § 42 ods. 2 písm. f) odmietne podľa odseku 2 a ten istý navrhovateľ podá ústavnému súdu ďalší návrh na začatie konania v inej veci v podstatnej časti zhodný s predchádzajúcim návrhom, ktorý možno odmietnuť z rovnakého dôvodu, rozhodnutie o jeho odmietnutí môže obsahovať zjednodušené odôvodnenie, v ktorom ústavný súd iba poukáže na skoršie rozhodnutie o predchádzajúcom návrhu na začatie konania.

30. Ústavný súd sa v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v plnom rozsahu stotožňuje s dôvodmi uvedenými ústavným súdom vo svojom skoršom rozhodnutí (uznesenie sp. zn. I. ÚS 510/2020 z 18. novembra 2020, ktoré nadobudlo právoplatnosť 25. novembra 2020) týkajúcom sa takmer identických ústavných sťažností sťažovateľky, ktoré boli ústavným súdom odmietnuté z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti vzhľadom na ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu v takmer identických veciach (uznesenia krajského súdu č. k. 9 Co 219/2019-277 z 29. októbra 2019, č. k. 9 Co 37/2019-219 z 28. novembra 2019, č. k. 9 Co 177/2018-365 z 28. novembra 2019, č. k. 6 Co 205/2018-433 z 29. novembra 2019 a č. k. 7 Co 229/2019-328 z 28. februára 2020). K identickým skutkovým okolnostiam prejednávanej veci pozri predovšetkým body 32, 34 a 35 uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 510/2020 z 18. novembra 2020 a k ústavnej udržateľnosti právnych záverov krajského súdu ako odvolacieho súdu pozri predovšetkým body 38 až 40 a 42 až 48 uznesenia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 510/2020 z 18. novembra 2020.

31. Ústavný súd, vychádzajúc z § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde, odmietol sťažovateľkou podanú ústavnú sťažnosť bez potreby podrobnejšieho odôvodňovania svojich právnych záverov z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

32. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami sťažovateľky uvedenými v petite nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia základného práva alebo slobody, k čomu v tomto prípade nedošlo.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. januára 2021

Libor Duľa
predseda senátu